

MEMO / 5. marca 2014

Násilie páchané na ženách:

Celoeurópsky prieskum

1. Aké boli dôvody pre uskutočnenie prieskumu o násilí páchanom na ženách?

Napriek závažnému vplyvu násilia páchaného na ženách sa tvorcovia politik a odborníci v mnohých členských štátoch EÚ stále stretávajú s nedostatkom údajov o skutočnom rozsahu a povahe tohto problému. Keďže väčšina žien nenahlási násilné činy, politika a praktické opatrenia proti násiliu páchanom na ženách nie sú vždy založené na komplexných dôkazoch.

V uplynulých rokoch sa z rôznych strán vrátane viacerých predsedníctiev Rady EÚ, monitorovacích orgánov, ako napr. Výbor OSN pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien, či z Rady Európy opakovane objavovali výzvy po komplexných údajoch o násilí páchanom na ženách.

Celoeurópsky prieskum agentúry FRA je reakciou na žiadosť Európskeho parlamentu získať údaje o násilí páchanom na ženách, ktorú zopakovala Rada EÚ vo svojich záveroch o odstránení násilia páchaného na ženách v Európskej únii.

2. Ako prieskum prebiehal?

Prieskum agentúry FRA o násilí páchanom na ženách, ktorý je založený na osobných rozhovoroch so 42 000 ženami, predstavuje najucelenejší prieskum na svete o skúsenostiach žien s násilím.

- Pre rozhovory v rámci prieskumu boli vybrané ženy vo veku 18 – 74 rokov, ktoré žijú v EÚ a hovoria aspoň jedným z úradných jazykov svojej krajiny pobytu. Osobné rozhovory vykonávali anketárky v domácnostiach žien na základe otázok štandardizovaných pre prieskum vo všetkých členských štátoch. Tento prieskum prebiehal od marca do septembra 2012.
- Všetky respondentky boli vybrané náhodne a výsledky prieskumu sú reprezentatívne tak na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni.

3. Čím sa prieskum agentúry FRA líši od ostatných prieskumov o násilí páchanom na ženách?

Pred prieskumom agentúry FRA o násilí páchanom na ženách neexistovali na úrovni EÚ žiadne porovnateľné údaje o tejto problematike. Prieskumy zamerané na násilie páchané na ženách sa uskutočňovali do polovice 90. rokov 20. storočia v mnohých európskych krajinách, avšak výsledky týchto prieskumov nie sú porovnateľné. Napríklad:

- Zameranie prieskumov bolo rôznorodé, od domáceho násilia cez násilie zo strany intímneho partnera až po násilie na ženách v širšom zmysle, a dokonca domáce násilie bolo v jednotlivých krajinách definované rôznymi spôsobmi.
- Metódy výberu vzoriek a vedenia rozhovorov sa líšili (napr. niekde sa uskutočňovali telefonické rozhovory, inde osobné rozhovory alebo respondentky samé vyplňovali dotazníky)
- Prieskumy sa vykonávali v rôznom čase, a preto sa ťažko dalo posúdiť, či medzi jednotlivými krajinami existujú skutočné rozdiely, alebo či tieto rozdiely sú dôsledkom vývoja v čase.
- V jednotlivých prieskumoch sa kládli odlišné otázky, čo sťažovalo priame porovnanie zistení.

4. Aké otázky sa kládli v prieskume?

V prieskume sa ženám kládli otázky o ich skúsenostiach s fyzickým, sexuálnym a psychickým násilím vrátane domáceho násillia od veku 15 rokov a v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom. Otázky sa týkali aj incidentov v súvislosti s prenasledovaním, sexuálnym obťažovaním, ako aj úlohy, akú zohrávajú nové technológie, pokiaľ ide o skúsenosti žien so zneužívaním. Okrem toho v prieskume boli respondentkám položené otázky o ich skúsenostiach s násilím v detstve.

5. Aký je výskyt fyzického a sexuálneho násillia páchaného na ženách?

- 33 % žien zažilo fyzické a/alebo sexuálne násillie po dovŕšení 15 rokov, pričom 5 % bolo znásilnených po dovŕšení 15 rokov.
- Zo všetkých žien, ktoré majú (súčasného alebo predchádzajúceho) partnera, 22 % zažilo fyzické a/alebo sexuálne násillie zo strany partnera po dovŕšení 15 rokov.
- 20 % sa zažilo fyzické násillie zo strany inej osoby ako ich partner po dovŕšení 15 rokov.
- Len 33 % obetí násillia zo strany partnera a 26 % obetí násillia zo strany inej osoby ako partner kontaktovalo políciu alebo niektorú inú organizáciu (napr. na podporu obetí) po najväčšom incidente násillia.

6. Aké sú dôsledky fyzického a sexuálneho násillia?

- Z prieskumu vyplýva, že emocionálne a psychické dôsledky fyzického a sexuálneho násillia môžu byť dlhotrvajúce a hlboko zakorenené.
- 21 % obetí sexuálneho násillia trpelo po tejto udalosti záchvatmi paniky.
- 35 % v dôsledku sexuálneho násillia začalo mať depresie.
- 43 % malo v dôsledku toho problémy v ďalších vzťahoch.

7. Aký veľký problém predstavuje prenasledovanie?

- 18 % žien v EÚ-28 po dovŕšení 15 rokov zažilo prenasledovanie.
- 5 % žien zažilo prenasledovanie v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom, čo by zodpovedalo 9 miliónom žien v EÚ-28, ktoré zažili prenasledovanie v priebehu 12 mesiacov.
- Zo všetkých žien, ktoré boli obeťami prenasledovania, jedna z piatich (21 %) zažila prenasledovanie, ktoré trvalo viac než dva roky.
- 23 % obetí prenasledovania uviedlo v prieskume, že museli zmeniť svoju e-mailovú adresu alebo telefónne číslo v reakcii na najväčšiu prípad prenasledovania.

8. Koľko žien bolo vystavených sexuálnemu obťažovaniu?

- 55 % žien po dovŕšení 15 rokov zažilo určitú formu sexuálneho obťažovania, ako napríklad neželané dotýkanie, objímanie alebo bozkávanie.
- 32 % všetkých obetí sexuálneho obťažovania uviedlo, že páchatelom bol nadriadený, kolega alebo zákazník.
- 75 % žien v kvalifikovaných profesiách alebo na vedúcich riadiacich pozíciách zažilo vo svojom živote sexuálne obťažovanie.

9. Koľko žien bolo vystavených kybernetickému sexuálnemu obťažovaniu?

- 11 % sa stretlo s nevhodnými pokusmi o zblíženie na stránkach sociálnych sietí alebo im boli poslané e-mailové alebo SMS správy so sexuálnym obsahom.
- 20 % mladých žien (vo veku 18 – 29 rokov) zažilo kybernetické obťažovanie.

10. Aké sú skúsenosti žien s násilím detstve?

- 12 % žien uviedlo, že zažilo nejakú formu sexuálneho zneužívania alebo sexuálny incident zo strany dospelého pred dovŕšením 15 rokov, čo by zodpovedalo 21 miliónom žien v EÚ.
- 97 % žien, ktoré zažili sexuálne násilie v detstve, uviedlo, že páchatelom bol muž.

11. Nahlasujú ženy prípady násilia alebo obťažovania ?

- 67 % nenahlásilo polícii alebo inej organizácii najväčší incident násilia zo strany partnera.
- 74 % obetí prenasledovania uviedlo, že o najväčšom prípade polícia nebola nikdy informovaná.

12. Ako možno vysvetliť rozdiely medzi zisteniami v jednotlivých krajinách?

Vnímanie žien, pokiaľ ide o to, či násilie páchané na ženách je bežné v ich krajine, sa úzko spája s ich osobnými skúsenosťami s domácim násilím alebo s násilím zo strany inej osoby ako partner, s vedomosťami o iných ženách, ktoré sú obeťami násilia a s ich informovanosťou o kampaniach zameraných na násilie páchané na ženách. Pri interpretácii údajov a vypracúvaní politik na zvýšenie informovanosti o násilí páchanom na ženách v rôznych prostrediach je potrebné vziať do úvahy vzájomné vzťahy medzi týmito faktormi.

Rozdiely medzi krajinami vo výskyte násilia zaznamenaného v prieskume agentúry FRA je potrebné posudzovať vo vzťahu k viacerým faktorom. Potrebné je poznamenať aj to, že v rámci prieskumu v 10 krajinách, ktorý uskutočnila Svetová zdravotnícka organizácia, sa zistili tiež veľké rozdiely medzi mierou domáceho násilia páchaného na ženách v rôznych krajinách. Agentúra FRA predkladá päť možných vysvetlení v súvislosti s pozorovanými rozdielmi medzi jednotlivými krajinami v miere výskytu násilia páchaného na ženách, ktoré je potrebné ďalej skúmať:

- 1)** Mieru, do akej je z kultúrneho hľadiska prijateľné hovoriť s inými ľuďmi o skúsenostiach s násilím páchanom na ženách vrátane anketárov, ktoré viedli jednotlivé rozhovory.
- 2)** Vyššie úrovne rodovej rovnosti by mohli viesť k vyšším úrovňam zverejňovania informácií o násilí páchanom na ženách, pretože je pravdepodobnejšie, že v spoločnostiach, kde panuje väčšia rovnosť, bude možné otvorene riešiť incidenty násilia páchaného na ženách a vystupovať proti nim.
- 3)** Vystavenie žien rizikovým faktorom násilia možno na úrovni členských štátov skúmať z hľadiska faktorov, ktoré môžu zvýšiť vystavenie sa násiliu, ako napríklad príklady v zamestnaní (pri práci mimo domova), ako aj spôsob životného štýlu a vedenie spoločenského života (chodievanie do spoločnosti alebo na schôdzky).
- 4)** Rozdiely medzi krajinami v celkovej úrovni násilných trestných činov, ktoré je potrebné zhodnotiť spoločne so zisteniami o násilí páchanom na ženách. Napríklad väčšia miera urbanizácie v krajine sa vo všeobecnosti spája s vyššou mierou kriminality.
- 5)** Keďže existujú dôkazy vrátane prieskumu agentúry FRA o vzťahu medzi konzumáciou alkoholu páchatelov a skúsenostiach žien s domácim násilím, rôzne typy návykov spojených s konzumáciou alkoholu v členských štátoch môžu pomôcť vysvetliť niektoré aspekty násilia na ženách.

13. Sú výsledky z prieskumu agentúry FRA v súlade so zisteniami z iných prieskumov násilia páchaného na ženách?

Výsledky prieskumu agentúry FRA sú vo všeobecnosti v súlade s výsledkami z vnútroštátnych prieskumov týkajúcich sa násilia páchaného na ženách. Napríklad z prieskumu, na ktorom sa zúčastnilo 10 000 žien v Nemecku, vyplynulo, že 37 % zo všetkých opýtaných žien zažilo aspoň jednu z foriem fyzického útoku alebo hrozby násilia zo strany partnera alebo inej osoby ako partnera po dovŕšení 16 rokov. Z prieskumu v Anglicku a Walese, na ktorom sa zúčastnilo 5 991 žien, vyplynulo, že 18 % žien po dovŕšení 16 rokov zažilo nejakú formu prenasledovania, pričom v rámci prieskumu agentúry FRA sa zistilo, že v Spojenom kráľovstve bolo po dovŕšení 15 rokov obeťami prenasledovania 19 % žien.

14. Čo možno urobiť v záujme zlepšenia situácie?

- K zneužívaniu žien dochádza v práci, doma, na verejnosti a na internete. A keďže sa väčšina respondentiek domnieva, že násilie páchané na ženách je v ich krajine bežné, je potrebné, aby EÚ a vnútroštátne orgány preskúmali opatrenia na boj proti všetkým formám násillia páchaného na ženách bez ohľadu na to, kde k nemu dochádza. Ratifikácia Istanbulskeho dohovoru a zosúladienie vnútroštátnych právnych predpisov s týmto dohovorum o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu a o boji proti nemu, ako aj zabezpečenie, aby sa smernica EÚ o obetiach vykonávala v plnom rozsahu, budú v tomto smere dôležitým krokom vpred.
- Polícia, zdravotníci pracovníci, zamestnávateelia a poskytovatelia špecializovaných podporných služieb by mali absolvovať odbornú prípravu, mali by mať náležitú zdroje a mali byť mať potrebnú právomoci na oslovovanie obetí, aby dokázali identifikovať, zaznamenať všetky formy násillia páchaného na ženách (a dievčatách) v rôznych prostrediach a konať v tejto súvislosti.
- Je potrebné posilniť poznatky žien (a mužov) o násillí páchanom na ženách prostredníctvom zvyšovania informovanosti, ktorá vychádza z podrobných údajov, aby sa zabezpečilo, že informácie sa dostanú k správnym cieľovým skupinám. Toto môže pomôcť zlepšiť úroveň oznamovania násillia orgánom a službám poskytujúcim podporu obetiam.
- Vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa prenasledovania by mali komplexne slúžiť potrebám obetí.
- Internetové platformy a platformy sociálnych médií by mali aktívne pomáhať obetiam kybernetického prenasledovania/obťažovania oznamovať zneužívanie a mali byť vyzývané k tomu, aby obmedzili neželané správanie.
- Členské štáty by mali čerpať poznatky z perspektívnych postupov, ktoré už boli prijaté v iných krajinách a ktoré účinne prispievajú k riešeniu násillia páchaného na ženách a k boju proti nemu.

15. Ako bude agentúra FRA postupovať v nadväznosti na výsledky prieskumu?

Agentúra FRA bude presadzovať využívanie výsledkov prieskumu na zmenu politiky. Tú dosiahne spolu s ďalšími inštitúciami, ako sú Európska komisia, Európsky parlament, Rada Európy a Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE). Agentúra FRA bude tiež úzko spolupracovať s členskými štátmi a organizáciami občianskej spoločnosti.

Práca agentúry FRA v oblasti rodových otázok a súvisiace publikácie sa nachádzajú na:

<http://fra.europa.eu/en/theme/gender> a [violence against women press pack](#).

Ďalšie informácie Vám poskytne tím agentúry FRA pre komunikáciu s médiami:

E-mail: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 58030-642